

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

(ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)

Ερωτήσεις από την Τράπεζα Θεμάτων

Κεφάλαιο 1^ο

Μάθημα 4:

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Σ' αυτόν τον τομέα φαίνεται πως δεν πέτυχε το επιτελείο του βασιλιά Όθωνα:

α. στη δημόσια εκπαίδευση

β. στη διοίκηση

γ. στη νομοθεσία

δ. στην οικονομία

2. Η Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου του 1843 προκλήθηκε:

α. από παλαιούς άρχοντες, οι οποίοι βρέθηκαν παραγκωνισμένοι από τα δημόσια πράγματα

β. από φιλελεύθερους πολιτικούς και διανοούμενους

γ. από συντηρητικούς κύκλους της Εκκλησίας

δ. όλα τα παραπάνω

1.α.

Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστοριογράφος Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος υπήρξε από τους βασικούς θεμελιωτές του σύγχρονου ελληνικού έθνους. **Σωστό**

2. Η Ελλάδα του 1830 ήταν μια χώρα με υγιείς παραγωγικές υποδομές. **Λάθος**

3. Με την επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 ο Γεώργιος Α΄ υποχρεώθηκε να παραχωρήσει Σύνταγμα. **Λάθος**

4. Με την επικράτηση της επανάστασης της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843 διαμορφώθηκαν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη σταθερών πολιτικών κομμάτων. **Λάθος**

5. Το πρώτο Σύνταγμα του ανεξάρτητου πολιτικού βίου της Ελλάδας ψηφίστηκε το 1844.

Σωστό

6. Εισηγητής της Αρχής της Δεδηλωμένης (1875) ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης.

Σωστό

7. Ο πρώτος βασιλιάς της Ελλάδας ονομαζόταν Γεώργιος Γκλύξμπουργκ. **Λάθος**
8. Το εθνικό όραμα της Μεγάλης Ιδέας και ο αλυτρωτισμός δημιούργησαν ευρύτατη εθνική συναίνεση στο ζήτημα της απελευθέρωσης των ιστορικών ελληνικών τόπων. **Σωστό**
9. Ο δεύτερος ηγεμόνας της Ελλάδας, ο Γεώργιος Α΄, ήταν γιος του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου των Βιτελσβάχων. **Λάθος**
10. Ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος ηγήθηκε το 1909 του Κινήματος στο Γουδή. **Λάθος**
11. Η κατοχύρωση της λαϊκής κυριαρχίας θεσπίστηκε με το Σύνταγμα του 1844. **Σωστό**
12. Στην επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 συμάχησαν ετερόκλητες ιδεολογικά ομάδες.
13. Η έκταση του ελληνικού κράτους και το καθεστώς του υπήρξαν ζητήματα που καθόρισαν τις εσωτερικές εξελίξεις και τις εξωτερικές σχέσεις από το 1821 έως το 1880. **Λάθος**
14. Ο ιστοριογράφος Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος θεμελίωσε την πολιτιστική συνέχεια του ελληνικού έθνους στον χώρο και τον χρόνο. **Σωστό**
15. Ο πρώτος ηγεμόνας των Ελλήνων ήταν ο Γεώργιος Α΄ των Γλυξβούργων της Δανίας. **Λάθος**
16. Εισηγητής της Αρχής της Δεδηλωμένης (1875) ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος. **Λάθος**
17. Το εθνικό όραμα της Μεγάλης Ιδέας και ο αλυτρωτισμός δημιούργησαν ευρύτατη εθνική συναίνεση στο ζήτημα της απελευθέρωσης των ιστορικών ελληνικών τόπων.
18. Πρώτος βασιλιάς της Ελλάδας αναγορεύτηκε ο Γεώργιος Γκλύξμπουργκ. **Λάθος**
19. Το Σύνταγμα του 1864 κατοχύρωσε συνταγματικά τη λαϊκή κυριαρχία. **Σωστό**
20. Ο πρώτος ηγεμόνας της Ελλάδος, ο Όθων, ήταν γόνος επιφανούς οικογένειας Φαναριωτών. **Λάθος**

Μονάδες 10

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *αλυτρωτισμός, αρχή της δεδηλωμένης,*

Μονάδες 7 + 8 =15

3° ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

α. να περιγράψετε τι συνέβη στην Αθήνα στις 3 Σεπτεμβρίου 1843

(μονάδες 12)

β. να παρουσιάσετε τα κύρια αιτήματα των επαναστατών και να τα αιτιολογήσετε.

(μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τη νύχτα¹ ξυπνήσαμε όλοι από φοβερούς αλαλαγμούς χιλιάδων ανθρώπων. Στην αρχή νομίσαμε ότι έρχονταν από το γερμανικό σύλλογο «Φιλαδέλφεια», γιατί οι θαμώνες του διασκεδάζαν πάντα κάνοντας πολλή φασαρία. Όταν όμως κοιτάξαμε καλύτερα είδαμε στο φως του φεγγαριού, ότι όλη η πλατεία του παλατιού ήταν γεμάτη στρατιώτες και πολίτες που κραύγαζαν «Ζήτω το Σύνταγμα».[...] Είχαμε βέβαια ακούσει κάτι ψίθυρους για στρατιωτική επανάσταση, αλλά είπαμε ότι θα' ταν απλές διαδόσεις. Φαίνεται όμως ότι τα πράγματα ήταν πολύ σοβαρά, γιατί τα κανόνια είχαν μεταφερθεί ως το παλάτι, με γυρισμένη την μπούκα τους προς την είσοδό του και τα φτιίλια έτοιμα για άναμμα. [...]Ο λαός ήταν έξαλλος και απαιτούσε να φύγουν όλοι οι Γερμανοί από τις δημόσιες θέσεις και να δοθεί Σύνταγμα. [...]Ο βασιλιάς ήταν πολύ αναποφάσιτος και δίσταζε μέχρι το μεσημέρι στις 12, οπότε αποφάσισε επιτέλους να υπογράψει, αναγκαστικά βέβαια. Έτσι η Ελλάδα απόκτησε Σύνταγμα. Ο κόσμος ζητωκραύγαζε τώρα το ίδιο όσο και πριν. Το βράδυ που καθόμαστε έξω στην αυλή, τα βόλια σφύριζαν στ' αυτιά μας και καταλάβαμε ότι ο κόσμος ήταν οπλισμένος, τη φορά όμως τούτη πυροβολούσε από χαρά και ενθουσιασμό.

Λυτ, Χ., *Μια Δανέζα στην Αυλή του Όθωνα, Μαρτυρία της εποχής. Σημειωματάριο, Ημερολόγιο, Γράμματα*, (μτφρ. Α. Παπανικολάου-Κρίστενσεν), Ερμής, Αθήνα 1981, σ. 99-100.

3^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

α. να περιγράψετε τις κοινωνικές ομάδες που προβάλλουν κοινές διεκδικήσεις κατά την πρώτη δεκαετία της βασιλείας του Όθωνα (1834-1844)

(μονάδες 12)

β. να παρουσιάσετε τους κυριότερους λόγους που οδήγησαν στην Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843.

(μονάδες 13)

¹ της 2ας προς την 3^η Σεπτεμβρίου 1843

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μέσα σ' αυτή τη δεκαετία (1833-1843) [...] αποσαφηνίζονται στρώματα κοινωνικά που λειτουργούν τώρα περισσότερο αυτόνομα, προβάλλοντας κοινές διεκδικήσεις και κοινά συμφέροντα.[...] Ο κλήρος, λόγιοι, δάσκαλοι και καθηγητές διαδραματίζουνε ρόλο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και των αιτημάτων της, θετικά ή αρνητικά. [...] Η αυλή, οι ξένες αποστολές, ξένοι στρατιωτικοί και οι Έλληνες που έρχονται από το εξωτερικό, συμβάλλουν στην εισαγωγή δυτικών τρόπων ζωής, ιδίως στην πρωτεύουσα. Από την άλλη πλευρά παραμένει ο αγροτικός πληθυσμός με επιβλητική την αριθμητική υπεροχή του και μεγάλη την ανισότητα στην κατανομή και την απολαβή των κοινωνικών και οικονομικών αγαθών.[...] Η οικονομική δυσπραγία και η κοινωνική αναταραχή, η λαϊκή δυσφορία και η πολιτική δυσαρέσκεια συνετέλεσαν στην ενεργοποίηση πολλών δυνάμεων μέσα στον ελληνικό χώρο που τη συγκεκριμένη στιγμή, όταν φάνηκε ότι η πολιτική του ηγεσία ενεργούσε σωστά, την ακολούθησε και την υποστήριξε. Μ' αυτή την έννοια η 3^η Σεπτεμβρίου μπορεί να θεωρηθεί η φυσική απόληξη της δεκαετίας.

Πετρόπουλος, Ι.Α., & Κουμαριανού, Αικ., *Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους (1833-1843), Οθωνική περίοδος*, Παπαζήσης, Αθήνα 1982, σ. 256-257.

3^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

α. να παρουσιάσετε τον ρόλο των κλεφτών και αρματολών κατά την Τουρκοκρατία κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων

(μονάδες 12)

β. να εξηγήσετε γιατί διατηρήθηκε το φαινόμενο της ληστείας και στο νέο ελληνικό κράτος.

(μονάδες 13)

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ**

Κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας στα ορεινά, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας στρατιωτικής τάξης Χριστιανών, των κλεφτών και των αρματολών, οι οποίοι αποτελούσαν αναπόσπαστο και οργανικό μέρος του συστήματος ασφαλείας του ξένου κυριάρχου. Το σύστημα αυτό ασφαλείας αποσκοπούσε στον έλεγχο της παρανομίας με την

περιοδική αμνήστευση και τη μερική νομιμοποίηση των φορέων της παρανομίας. Κατά τη διάρκεια του Αγώνα δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την προοδευτική υπονόμηση και αποσύνθεση της στρατιωτικής (αυτής) τάξης. Στο μέλλον, εκπρόσωποι της τάξης αυτής αποτέλεσαν ένα στοιχείο που ήταν επιρρεπές στην παρανομία και τις κάθε είδους ταραχές και που αυξανόταν με τον καιρό, αντί να μειώνεται. Η αδυναμία του νέου κράτους αφενός να επιβάλει την τάξη με την εξόντωση των παρανόμων και αφετέρου να πραγματοποιήσει με τον τακτικό στρατό την επαγγελλλόμενη απελευθέρωση των αλύτρωτων Ελλήνων και την εθνική ενοποίηση δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την περιστασιακή νομιμοποίηση των παρανόμων και ιδίως των ληστών.

Κολιόπουλος, Ι., «Το ληστρικό φαινόμενο στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα», στο Δ.Τ. Τσαούση (επιμ.), *Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19^{ου} αιώνα*, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1984, σ. 160-162. (διασκευή)

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

α. να εντοπίσετε τους λόγους που οδήγησαν στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843

(μονάδες 12)

β. να αναφερθείτε στις βασικές διατάξεις και τον πολιτικό χαρακτήρα του Συντάγματος του 1844.

(μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η παραίτηση της κυβέρνησης Μαυροκορδάτου (10 Αυγούστου 1841) δυνάμωσε τη γενική δυσαρέσκεια κατά του θρόνου. Τα τρία ελληνικά πολιτικά κόμματα[...] ενώθηκαν σε αντιπολιτευτικό μέτωπο κατά του Όθωνα και[...] άρχισαν να συνωμοτούν.[...] Οι κοινοί στόχοι των αρχηγών της συνωμοσίας απέβλεπαν στην αποπομπή των Βαυαρών και στην παραχώρηση Συντάγματος. [...] Τη νύχτα της 2ας προς 3ης Σεπτεμβρίου, ο στρατός των συνωμοτών περικύκλωσε τα ανάκτορα ενώ συγχρόνως πλήθος λαού άρχισε να συγκεντρώνεται στον ίδιο χώρο. [...] Μετά από ασθενή αντίσταση, ο Όθων υποχώρησε και υποσχέθηκε εκλογές για την ανάδειξη εθνικής συνέλευσης η οποία, μαζί με τον βασιλιά, θα επεξεργαζόταν και θα ψήφισε νέο σύνταγμα.

Dakin, D., *Η ενοποίηση της Ελλάδας (1770-1923)*, Αθήνα 1984, σ. 123-124.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Σύμφωνα με το νέο Σύνταγμα (του 1844), η νομοθετική εξουσία θα ασκείτο συλλογικά από τον βασιλιά, από μια Βουλή εκλεγμένη από τον λαό και από μια Γερουσία που τα μέλη της διορίζονταν ισόβια από τον βασιλιά. [...] Η εκτελεστική εξουσία ανήκε στον βασιλιά και στους υπουργούς που διορίζονταν και παύονταν από τον ίδιο[...]. Επίσης,[...] η δικαιοσύνη απέρρεε από το βασιλιά. Παρά το συντηρητικό του χαρακτήρα, υπήρχαν στο Σύνταγμα και αρκετά φιλελεύθερα στοιχεία όπως: εγγύηση της ατομικής ελευθερίας, της ελευθερίας του τύπου, της ισότητας όλων απέναντι στο νόμο και της μη αναγνώρισης της δουλείας στην Ελλάδα. Σβώλος, Αλ., *Τα ελληνικά συντάγματα 1822-1975/1986*, Αθήνα 1998, σ. 169.

Απάντησε στην Πηγή:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....